Gemeente Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 20241216126457

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 19 juni 2025
Agendanummer	:
Onderwerp	: Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025
Portefeuillehouder	: A.M.E.J. van Rooij en M.P.C. Hofkens

Voorstel

1. Het Eindverslag burgerparticipatietraject Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025 vast te stellen;
2. De Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025 vast te stellen.

Samenvatting

De gemeente Geertruidenberg is gestart met het Omgekeerd werken. Om het Omgekeerd werken goed te kunnen implementeren in de gemeente, is het van belang om dit juridisch te borgen via een Integrale verordening voor het sociaal domein. In een verordening staan de regels van de gemeente voor de uitvoering van een aantal wetten in het sociaal domein. Voor het sociaal domein vormen die regels de basis voor de zorg en ondersteuning aan inwoners. Aan de gemeenteraad wordt gevraagd in te stemmen met de Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025 (hierna genoemd: de Integrale verordening).

Inleiding

In 2024 is de gemeente Geertruidenberg gestart met het project Omgekeerd werken. Om het Omgekeerd werken te kunnen verankeren in de organisatie is het nodig om een Omgekeerde/Integrale Verordening op te stellen. De Integrale verordening brengt meer samenhang in de werkwijzen en de rechten en plichten in het sociaal domein. De Integrale verordening is klaar en recent is het burgerparticipatietraject hiervoor doorlopen.

De Integrale verordening sociaal domein bevat de beleidsterreinen Jeugd, Wet maatschappelijke ondersteuning, Sociale Zaken (Participatie & Inkomen, schuldhulpverlening) en Inburgering. Alle wettelijke bepalingen uit het sociaal domein en de acht gemeentelijke verordeningen uit deze beleidsterreinen zijn samengevoegd tot één Integrale verordening. Ook zijn noodzakelijke wetswijzigingen en technische aanpassingen doorgevoerd (zie bijlage 2). De verordening is opgebouwd aan de hand van verschillende integrale thema's. In de Integrale verordening staan de te bereiken effecten centraal en niet de voorzieningen. Dit is in lijn met de nieuwe werkwijze van het Omgekeerd werken. Met de Integrale verordening bieden we de professionals uit het sociaal domein de kaders om omgekeerd werken in de praktijk te brengen.

Uw raad heeft op 6 februari 2025 de kernwaarden voor de Integrale verordening vastgesteld. Deze kernwaarden zijn terug te vinden bovenaan in elk hoofdstuk van de Integrale verordening. De kernwaarden zijn de organisatiewaarden. Ze geven weer hoe de gemeente Geertruidenberg uitvoering wil geven aan het sociaal domein. Dit is van belang voor de professionals in het sociaal domein. Zij kunnen op basis van deze kernwaarden bepalen welke ondersteuning zij wel of niet kunnen toekennen. Dit biedt houvast aan de medewerkers en zorgt ervoor dat er geen willekeur ontstaat.

Het 'wat' blijft gelijk

Ten opzichte van het huidige beleid in het sociaal domein zien we dat het *"wat"* gelijk blijft. Het beleid zelf blijft in principe ongewijzigd. We hebben qua beleid enkel noodzakelijke aanpassingen doorgevoerd, omdat er bijvoorbeeld sprake is van wets- of beleidswijzigingen vanuit het Rijk of omdat er sprake was van verouderd beleid.

Het 'hoe' verandert

Met het Omgekeerd werken en de Integrale verordening gaat echter het *"hoe"* veranderen. De manier waarop we naar de hulpvraag van inwoners kijken, wordt straks anders. We gaan de hulpvraag behandelen via de methodiek van de Omgekeerde toets, waarbij de hulpvraag het uitgangspunt vormt en het te bereiken

effect centraal staat. We gaan aan de voorkant breed kijken. Dit houdt in dat we de gehele situatie van de inwoner in beeld brengen en dat deze betrokken wordt bij de oplossing van de hulpvraag. Dit leidt ertoe dat we maatwerk bieden en dat er geen standaarduitkomst of voorziening wordt geboden. De uitkomst is immers afhankelijk van de persoonlijke situatie en hulpvraag van een inwoner. Het is een andere wijze van het behandelen van de hulpvraag, waardoor we verwachten dat we onze inwoners op de lange termijn de best passende en duurzame ondersteuning kunnen bieden. Hierdoor worden ze kwalitatief beter geholpen en zetten we gelijk die ondersteuning in die iemand nodig heeft. Hoe we in de praktijk anders gaan handelen bij een hulpvraag staat beschreven in de verordening zodat ook voor inwoners duidelijk is omschreven wat ze van de gemeente kunnen verwachten.

Proces totstandkoming
Om te komen tot deze Integrale verordening zijn verschillende stappen doorlopen. Allereerst zijn de kernwaarden voor de Integrale/Omgekeerde verordening sociaal domein opgesteld. Uw raad heeft deze vastgesteld op 6 februari 2025. In ditzelfde raadsvoorstel heeft u ingestemd met het voorgestelde burgerparticipatietraject (Burgerparticipatienota totstandkoming Verordening Sociaal domein), wat daarna doorlopen moest worden. Dit traject is in lijn met onze Burgerparticipatieverordening. Het door uw raad vastgestelde burgerparticipatietraject bevatte twee onderdelen:

1. Advisering Adviesraad Sociaal Domein
2. Ter inzage legging conceptverordening

In dit raadsvoorstel informeren wij u over de resultaten van dit burgerparticipatietraject en verzoeken wij u het eindverslag vast te stellen. Conform de burgerparticipatieverordening is het de bevoegdheid van de gemeenteraad om dit eindverslag vast te stellen.

Bijdrage aan maatschappelijke opgave / strategische doelstelling / beoogd (maatschappelijk) effect
Het Omgekeerd werken valt onder programmalijn 5 van programma Mens en Zorg. Deze programmalijn beoogt de basisondersteuning vanuit de gemeente op lange termijn houdbaar en betaalbaar te houden. Om dit te bereiken, wordt ingezet op het maken van “de beweging naar de voorkant”. Hiermee bedoelen we het inzetten op het eigen netwerk en eigen kracht, preventie en voorliggende, collectieve en vrij toegankelijke zorg in de gemeente. Het doel is om op de lange termijn de best passende en meest duurzame zorg en ondersteuning te bieden aan onze inwoners.

Strategische doelstellingen:
- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbare basisondersteuning

Maatschappelijke effecten:
- Het gebruik van voorzieningen is gebaseerd op maatwerk
- De gemeentelijke toegang is laagdrempelig en gericht op zelfredzaamheid

Doelstellingen Omgekeerd werken:
- Het klantproces is integraal, eenduidig en gebaseerd op maatwerk.
- Het Omgekeerd werken is geborgd in de werkwijzen van de medewerkers.
- De werkwijzen en werkprocessen van het sociaal domein zijn zodanig ingericht dat ze het Omgekeerd werken optimaal ondersteunen.

Argumenten
1.1 Alle inwoners, organisaties en partners hebben de mogelijkheid gehad om de Integrale Verordening in te zien en hierover een zienswijze in te dienen
Conform het door uw raad vastgestelde burgerparticipatietraject is de Integrale verordening fysiek ter inzage gelegd van 24 februari 2025 t/m 24 maart 2025 en digitaal van 3 maart 2025 t/m 24 maart 2025. Alle inwoners, organisaties en partners hebben de mogelijkheid gehad om de conceptverordening in te zien en hier een zienswijze op in te dienen. Hierdoor gaven we breed de mogelijkheid om input mee te geven over de inhoud van de conceptverordening. Er zijn uiteindelijk geen zienswijzen ingediend, zie eindverslag (zie bijlage 3). Dit heeft dus niet geleid tot een aanpassing van de verordening. Daarnaast is er met de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) een adviestraject doorlopen. Het advies van de ASD treft u in bijlage 4. De reactie van het college op dit advies is te vinden in bijlage 5 bij dit raadsvoorstel.

2.1 De Integrale Verordening biedt juridische en beleidsmatige kaders aan de professionals om besluiten te nemen in lijn met de Omgekeerde toets en biedt meer dan voorheen de mogelijkheid om integraal te kijken naar de hulpvraag.

De professionals die uitvoering geven aan de regelgeving in het sociaal domein hebben kaders nodig om omgekeerd te kunnen werken en maatwerk te kunnen bieden. De Integrale verordening biedt hen deze

juridische en beleidsmatige kaders. De verordening geeft invulling aan de organisatiewaarden waarop professionals in het sociaal domein hun besluit kunnen nemen. Professionals baseren zich allemaal op dezelfde waarden, waardoor er maatwerk kan worden geboden zonder willekeur.

2.2 De Integrale verordening is een begrijpelijke bron van informatie
De huidige verordeningen uit het sociaal domein bevatten veelal lange zinnen en juridische termen. Dit is voor inwoners, professionals en hulpverleners zonder juridische kennis vaak lastig te begrijpen. Dit terwijl het van belang is om duidelijk te maken wat de gemeente kan en wil betekenen voor inwoners. De Integrale verordening is in heldere taal geschreven, zodat deze als leidraad kan dienen voor het gesprek tussen professional en inwoner.

2.3 De Integrale verordening is noodzakelijk om het Omgekeerd werken juridisch te borgen, waarbij het beleid uit het sociaal domein wordt samengebracht.
Acht bestaande verordeningen uit het sociaal domein (met uitzondering van het leerlingenvervoer) zijn meegenomen in de bijgevoegde Integrale Verordening. Daarnaast zijn er enkele noodzakelijke technische aanpassingen meegenomen in de verordening. De verordening is gebaseerd op het reeds bestaande beleid, waarbij het Beleidskader Sociaal Domein (2021) het uitgangspunt is. Wat wel anders is, is dat in de verordening duidelijk is opgenomen dat we naar het te bereiken effect kijken in plaats van naar het hulpaanbod.

2.4 De verordening is een gezamenlijk product met de gemeente Drimmelen
De Integrale verordening is opgesteld samen met de gemeente Drimmelen. Een gezamenlijke verordening op het gebied van Jeugd is een vereiste i.v.m. het gezamenlijke Centrum voor Jeugd en Gezin. Wij kozen ervoor om vanuit het Omgekeerd werken een Integrale verordening op te stellen. De gemeente Drimmelen is hierbij aangesloten, waardoor we een gezamenlijke verordening hebben opgesteld. De besluitvormingsprocedures worden bij de beide gemeenten apart doorlopen.

Kanttekeningen
2.1 De Integrale Verordening is een van de eerste stappen in de transformatie van het sociaal domein
Binnen het sociaal domein zijn we bezig de transformatie verder vorm te geven richting een sterker voorliggend veld en meer nadruk op eigen regie, eigen kracht en inzet van het sociaal netwerk. Ook verwachten we van medewerkers dat zij kijken naar het resultaat dat we voor de inwoner willen bereiken, handelen in de geest van de wet en niet naar de letter van de wet. En dat ook integraal wordt gekeken hoe het beoogde resultaat kan worden bereikt. Een van de projecten om deze beweging vorm te geven, is het project Omgekeerd werken. De Integrale verordening is een van de eerste stappen vanuit dit project. De doorontwikkeling / transformatie loopt nog en zaken moeten nog verder ontwikkeld worden. Denk hierbij aan de ambitie om te komen tot één integrale toegang voor het sociaal domein. Daarnaast loopt er een pilot voor het Stevig Lokaal Team (SLT) vanuit het jeugdbeleid. Hierdoor konden we in deze Integrale verordening nog niet alle nieuwe ontwikkelingen meenemen. De Integrale verordening is dan ook gebaseerd op het huidige toegangsproces. Het is aannemelijk dat over één of anderhalf jaar een nieuwe versie van de Integrale verordening opgesteld moet worden, waarin deze ontwikkelingen wel zijn meegenomen. Het blijft een iteratief proces, waarin steeds bijstelling nodig blijft.

2.2 Het participatiegedeelte bevat nog “kistjes”
Met het Omgekeerd werken beogen we op een andere manier te gaan werken. We stellen het te bereiken effect centraal en niet meer de voorzieningen die we als gemeente kunnen bieden. Dit is ook terug te zien in de Integrale verordening. Deze verordening is opgesteld aan de hand van de te bereiken effecten en verschillende integrale thema’s. Vanuit de Participatiewet zijn er bepaalde verplichtingen om in verordeningen bepalingen over de te verstrekken voorzieningen op te nemen. Hierdoor is het niet mogelijk om het participatiegedeelte van de verordening te beschrijven aan de hand van de te bereiken effecten. In deze hoofdstukken staan nog “kistjes” / voorzieningen beschreven, omdat hiertoe een wettelijke verplichting bestaat. Desalniettemin biedt deze Integrale verordening ook afdeling Sociale zaken meer handvatten om in de geest van de wet te werken en niet strikt naar de letter van de wet te handelen, als dit bijdraagt aan het resultaat (uitstroom naar werk en/of financieel zelfredzaam).

2.3 De gedragsverandering die nodig is om te werken met de nieuwe verordening kost tijd
De professionals uit het sociaal domein zijn begin 2025 getraind op het werken met de Omgekeerde Toets. Met alleen deze trainingen zijn we er echter nog niet om de cultuur,- en gedragsverandering vorm te geven. Het is van belang om het Omgekeerd werken te borgen door middel van casuïsitiekoverleggen sociaal domein en coaching op de werkvloer. Het eigen maken van deze nieuwe werkwijze kost tijd en vraagt de nodige aandacht van medewerkers en het management. Zoals gesteld, maken het Omgekeerd werken en deze verordening onderdeel uit van meerdere maatregelen om meer integraal te werken en de beweging naar de voorkant te maken. Via monitoring zullen we dit proces volgen en er op toezien dat dit proces zal slagen.

Financiën
Het Omgekeerd werken komt voort uit de ambitie om kwalitatief goede ondersteuning te bieden, zodat onze inwoners op de lange termijn passende en duurzame ondersteuning krijgen. Hiermee beogen we de zorg voor de toekomst beheersbaar en betaalbaar te houden. Omgekeerd werken wordt dus ingezet vanuit een inhoudelijk perspectief, maar desalniettemin verwachten we dat Omgekeerd werken op de lange termijn leidt tot kostenbesparingen en daarmee het beheersbaar houden van de kosten in het sociaal domein. Met Omgekeerd werken doen we namelijk datgene wat écht nodig is. Dat betekent dat we soms extra ondersteuning zullen bieden, waarmee we (maatschappelijke) kosten en ernstigere problematieken in de toekomst voorkomen. Aan de andere kant zullen we soms ook geen ondersteuning (via een indicatie) bieden als we zien dat de inwoner dit op eigen kracht, met ondersteuning van het sociaal netwerk of via een voorliggende voorziening kan organiseren.

Communicatie
Er wordt met inwoners en partners gecommuniceerd dat de Integrale verordening een nieuwe werkwijze betekent. Dit gebeurt via de gemeentelijke kanalen als ook in gesprekken met inwoners en partners. Hiervoor is een communicatiestrategie en plan opgesteld.

Inclusieve samenleving
In maart en april 2025 is er een burgerparticipatietraject doorgelopen. De Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025 is ter inzage gelegd voor inwoners en partners. Daarnaast heeft er een adviestraject plaatsgevonden bij de Adviesraad Sociaal Domein. Hiermee hebben we uitvoering gegeven aan de Burgerparticipatienota totstandkoming Integrale verordening sociaal domein 2025, zoals vastgesteld door uw raad (februari 2025). Na het doorlopen van dit burgerparticipatietraject is er een eindverslag opgesteld, zie bijlage 3. Het is de bevoegdheid van uw raad om dit eindverslag vast te stellen.

Uitvoering
Indien uw raad instemt met de Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025, wordt deze gepubliceerd in het elektronisch Gemeenteblad en treedt deze in werking op 1 juli 2025. Vanaf dat moment worden besluiten genomen op basis van de Integrale verordening en vormt de Omgekeerde toets de leidraad voor de uitvoering in het sociaal domein. Naast de verordening wordt verder gegaan met het borgen van het Omgekeerd werken in de werkwijze van de gemeentelijke professionals.

Bijlagen
1. Integrale Verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025
2. Noodzakelijke wijzigingen en technische aanpassingen Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025
3. Eindverslag burgerparticipatietraject Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025
4. Advies ASD
5. Reactie op het advies van de ASD

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,

de secretaris,	de burgemeester,
R. Brekelmans	M. Witte

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg van 18 februari 2025 en 13 mei 2025.

Gelet op:
- de artikelen 2.1.3, 2.1.4 lid 1,2,4 en 7, 2.1.5 lid 1, 2.1.6, 2.3.6 lid 4 en 2.6.6 lid 1 van de Wet
- maatschappelijke ondersteuning 2015;
- de artikelen 2.9, 2.10, 2.12 en 8.1.1 lid 4 van de Jeugdwet;
- de artikelen 6, tweede lid, 8, 8a, 8b, 10b, vijfde lid, en 47 van de Participatiewet;
- artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte
- werkloze werknemers;
- artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte
- gewezen zelfstandigen;
- artikel 4 van de Wet op het primair onderwijs;
- artikel 4 van de Wet op de expertisecentra;
- artikel 4 van de Wet op het voortgezet onderwijs;
- artikel 13 tot en met 17, 22, 23 en 26 van de Wet Inburgering 2021 en
- de artikelen 121, 122, 147 en 150 van de Gemeentewet;
- het Beleidskader Sociaal Domein 2021;
- de verordening burgerparticipatie gemeente Geertruidenberg;
- de verordening Adviesraad Sociaal Domein gemeente Geertruidenberg;

overwegende:
- het advies van de Adviesraad Sociaal Domein van 10 april 2025;
- de ingekomen zienswijze zoals opgenomen in de Nota van zienswijze.

Besluit:
De raad besluit:

1. Het ‘Eindverslag burgerparticipatietraject Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025’ vast te stellen;
2. De Integrale verordening sociaal domein gemeente Geertruidenberg 2025 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 19 juni 2025,

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

G. Brunsveld M. Witte